

Dunajec-Biała

KWARTALNIK LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

NR 1 KWIECIEŃ-CZERWIEC 2010

ZAPRASZA

Lidia i Stanisław Ziółkowsy

Pionierzy agroturystyki

Lidia i Stanisław Ziółkowsy prowadzą gospodarstwo turystyczne od 13 lat. Byli jednymi z pierwszych, którzy zdecydowali się zaprosić do siebie turystów. Początkowo miało to być jedynie pomysłem na dodatkowy dochód. Obecnie to właśnie turyści stanowią główne źródło utrzymania właścicieli gospodarstwa.

Przed kilkunastu laty w Urzędzie Gminy Zakliczyn zorganizowano z inicjatywy **Matyldy Nowak** kurs dla osób chcących prowadzić gospodarstwo agroturystyczne. Jednym z jego uczestników był **Stanisław Ziółkowski**. - *Wtedy nie bardzo wiedzieliśmy co to za gospodarstwo. Gospodarstwo rolne – to było jasne, a agroturystyczne? Nikt o tym nie słyszał* – wspomina dzisiaj właściciel jednego z pierwszych gospodarstw agroturystycznych w regionie tarnowskim.

Powód zainteresowania nową ideą był prozaiczny. Gospodarstwo rolne państwa Ziółkowskich było zbyt małe, aby stanowić źródło wystarczających dochodów. Dlatego budynek gospodarczy zaadaptowany został na potrzeby turystów. Dzięki sukcesywnemu powiększaniu bazy gospodarstwo dysponuje obecnie 20 miejscami, a jeśli zajdzie potrzeba może być ich jeszcze o kilka więcej.

Główna i najbardziej atrakcyjna oferta, to od trzech lat wędzony pstrąg z własnego stawu. - *Różnych gości tu miałem, włącznie z panią konsul Stanów Zjednoczonych i wszyscy zachwycają się smakiem tej ryby. Od pani*

konsul dostałem nawet list z podziękowaniami za wyśmienity poczęstunek – mówi Stanisław Ziółkowski.

Gospodarstwo agroturystyczne nie jest już dodatkowym, ale głównym źródłem dochodu rodziny. Ale też jego właściciele poświęcają bardzo dużo czasu na poszerzanie oferty, szukanie nowych pomysłów i rozwiązań, po to, by przyciągnąć turystów. I to nie tylko w sezonie, ale także poza sezonem. - *Od 10 lat prowadzę kronikę gospodarstwa, goście, którzy mają życzenie wpisują się do niej. Kiedyś ją przeglądałem i byłem zaskoczony liczbą gości zagranicznych. Na początku nie przypuszczałem, aby tu do nas, na wieś, do takiej małej gminy jak Zakliczyn przyjeżdżali turyści zza granicy. A okazuje się, że także są. W ubiegłym roku miałem gości z Austrii, którzy naszą ofertę znaleźli w internecie. Pierwszy raz byli w Polsce* – mówi Stanisław Ziółkowski. - *Pytałem ich, jak wyobrażali sobie wcześniej Polskę i polską wieś. Byli zachwyceni. Spodziewali się wsi takiej w Austrii, a tam jednak wygląda to zupełnie inaczej. Tu spotkała ich bardzo miła niespodzianka. Przyjeżdżają także grupy z zaprzyjaźnionego z Zakliczynem miasta węgierskiego. Ci ludzie odwiedzają nas potem indywidualnie, z rodzinami. Z roku na rok jest tych turystów zagranicznych coraz więcej.*

Stanisław Ziółkowski od początku uczestniczy w pracach Lokalnej Grupy Działania. Do tej pory nie korzystał z żadnych

funduszy zewnętrznych na rozwój gospodarstwa. W tej chwili zaryzykował, napisał wniosek w ramach „Małych projektów” i prawdopodobnie dofinansowanie zostało przyznane. Wniosek dotyczył pomysłu na rekreację związaną z końmi. W gospodarstwie jest już jeden koń, teraz właściciel chce dokupić drugiego, do tego bryczkę i poszerzyć ofertę o wycieczki bryczką. To jednak wymaga sporych nakładów, sama upręż na parę koni to wydatek ponad 30 tysięcy złotych. Dlatego takie dofinansowanie to spora pomoc. Druga wymierna korzyść to promocja gospodarstwa. - *Do tej pory promowaliśmy się jako gospodarstwo agroturystyczne na własną rękę i za własne pieniądze. Teraz LGD zabiera nas na targi i wystawy, a nawet zwraca koszty zabieranych przez nas produktów przeznaczonych do degustacji. To bardzo duża pomoc, bo promujemy się, a równocześnie nie ponosimy z tego tytułu kosztów* – mówi Stanisław Ziółkowski.

Barbara Zych

„Ziołowa Dolina” w Zakliczynie

Z hafciarki i koronczarki stała się prężnie działającą właścicielką gospodarstwa agroturystycznego o wdzięcznej i pachnącej nazwie „Ziołowa Dolina”. Pani Barbara zabiera turystów w las i próbuje nauczyć ich, które grzyby dobre i co jest ziołem a co trawą. Ale jej prawdziwą specjalnością jest fasola.

W Kończyskach zlokalizowano „Ziołową Dolinę”. Tak nazywa się gospodarstwo agroturystyczne prowadzone przez **Barbarę Zych**. Dlaczego ziołowa? Bo właścicielka osobiście zbiera i przetwarza wszelkie możliwe zioła, suszy i robi z nich różności służące aromaterapii. Albo de-

koruje nimi stoły. Albo pakuje w woreczki i wiesza w szafach. Albo dodaje do kąpieli. Albo nie suszy tylko sieka i robi sałatki ze zwyczajnego zdawałoby się zielska, a smak mają niezwykajny – burza ziół i zapachów. Ale ziołami pani Barbara nie leczy, bo od leczenia są lekarze. Może jednak pokazać w czym się wykapać, a czym umyć włosy aby były takie, że niech się każdy szampon schowa.

Zresztą nie tylko zioła zbiera właścicielka „Ziołowej Doliny”, ale wszystko, co las ma najlepszego – grzyby, jagody i inne, sobie tylko znane wytwory natury.

Dokończenie na stronie 12

Stwarzamy dodatkowe możliwości

Rozmowa ze Stanisławem Harafem, prezesem LGD

Jakie były początki pracy nad stworzeniem grupy. Dlaczego właśnie te cztery gminy weszły w skład LGD

Pierwsze spotkania organizacyjne związane z tworzeniem LGD odbyły się w 2005 roku. Początkowo mieliśmy inny pomysł. Początkowo spotkaliśmy się w gro- nie zupełnie innych gmin – z Tuchowem, Szerzynomami, Gromnikami, Rzepiennikiem, Ryglicami i Ciężkowicami, nieco później dołączył Zakliczyn. Rozpatrywaliśmy różne warianty. Zakliczynowi np. terytorialnie było bardziej „po drodze” z Wojniczem i Pleśną, gdyż przy tworzeniu lokalnych grup istniał wymóg spójności terytorialnej. Chodziło także o to, aby wykorzystać jak najwięcej środków unijnych, które pojawiły się w Polsce wraz z wdrożeniem Programu Europejskiego LEADER +. Wtedy na grupę można było uzyskać maksymalnie 750 tysięcy złotych. Żeby zwiększyć tę pulę postanowiliśmy się podzielić. Wszyscy chcieli mieć w swojej grupie Ciężkowice, jako gminę najbardziej atrakcyjną. Na zasadzie pewnego kompromisu utworzyliśmy świadomie dwie Lokalne Grupy Działania, mające dwie własne strategie. Tym sposobem obydwie grupy mogły skorzystać z

kwoty dofinansowania do 750 tysięcy. I rzeczywiście okazało się, że był to dobry pomysł, a obydwie grupy otrzymały ostatecznie porównywalne pieniądze realizując tzw drugi schemat programu LEADER +. Do dzisiaj bardzo dobrze nam się współpracuje, a nawet mamy w planach pewne wspólne działania choćby w zakresie promocji i produktu lokalnego. Zmierzamy zresztą do tego, aby wszystkie grupy regionu tarnowskiego promowały się wspólnie wraz z powiatem tarnowskim. Naszym zamysłem jest stworzenie mikroregionu w części południowo-wschodniej województwa.

Co dobrego wynika dla gmin z programu Leader i uczestnictwa w LGD?

Przede wszystkim mamy więcej pieniędzy i możemy realizować zadania na które samorządy, nie tylko zresztą naszej grupy, jeszcze długo nie miałyby środków. Z prostego powodu – są to pieniądze na działania oddolne, te które się rodzą w małych firmach, wśród osób prywat-

nych prowadzących często jednoosobową działalność gospodarczą.

7.117.320 złotych – na taką kwotę podpisaliśmy umowę do 2015 roku z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w Krakowie. I to są właśnie pieniądze, które przyznawane będą sukcesywnie na różnorodne działania.

Przeciętny mieszkani- e gminy ocenia działania samorządu przez pryzmat dróg, kanalizacji, wodociągów, a więc dużych inwestycji. Natomiast działania, które my jako LGD zaczynamy teraz realizować i będziemy realizować do 2014 czy 2015 roku to są projekty mniejsze, niejednokrotnie przez samorządy odkładane do realizacji z roku na rok. Samorządy inwestują w drogi, skądinąd słusznie, bo jeżeli nie ma porządnej drogi dojazdowej, trudno mówić o rozwoju turystyki. Podobnie, gdy nie ma kanalizacji czy wodociągu czy telefonu. Jeżeli samorząd dba ze swojej strony o podstawowe rzeczy, to z drugiej strony mamy taki program jak Leader i dodatko-

Oddajemy w Państwa ręce pierwszy numer kwartalnika Lokalnej Grupy Działania Dunajec – Biała.

Pomysł stworzenia pisma zrodził się z przeświadczenia, że gdzieś tam, głęboko ukryte, rodzą się wspaniałe, ciekawe i zaskakujące inicjatywy i niestety, najczęściej w tym ukryciu pozostają. Bo nie wiadomo do kogo się zwrócić, kogo zarazić pomysłem, gdzie szukać odpowiedzi i pomocy, często finansowej.

Chcemy ocalić i wspierać te inicjatywy. Wskazać realne możliwości ich realizacji i dopinguować w osiąganiu tego, co wydaje się nieosiągalne.

Krok po kroku będziemy zapoznawać Państwa ze strategią LGD i z jej ogromnymi możliwościami. Chcemy zaprzyjaźnić Was z tym, dla wielu dziwnym tworem, prezentując sylwetki osób, którym dzięki LGD już się udało.

Mamy nadzieję, że będzie to przyjaźń obustronna i z każdym kolejnym numerem pisma nabierająca rumieńców. Aby tak było, liczymy również na Państwa sugestie i opinie. Na aktywne włączenie się w te działania, poprzez otwarte wskazywanie nie tylko tego, co pozytywne, ale także dostrzeganych minusów i wad, które wspólnie spróbujemy wyeliminować. Czekamy więc na wszelkie uwagi, pytania, wnioski i listy.

Redakcja

Władze i Rada Decyzyjna LGD Dunajec-Biała

Zarząd:

Stanisław Haraf - prezes
Bernadetta Polek - członek zarządu
Stanisława Konopka - członek zarządu
Anna Kuzera - Majewska - wiceprezes
Paweł Gac - członek zarządu
Jan Michałowski - członek zarządu
Tadeusz Salwa - członek zarządu
Stanisława Wantuch - członek zarządu
Małgorzata Włodek - wiceprezes
Kazimierz Dudzik - członek zarządu

Rada Decyzyjna:

Wiesław Armatys
Marzena Bednarz - sekretarz
Andrzej Burnus
Janusz Jarzab
Janusz Krzyżak - zastępca przewodniczącego

Zbigniew Nosek

Monika Ochwat - Marcinkiewicz

Stanisław Opiola

Beata Padło

Józef Szymański

Barbara Śmistek

Oliwia Tańska

Władysław Węgiel

Marek Zwolenik - zastępca przewodniczącego

Wiesław Zimowski - przewodniczący

Stanisław Żabiński

Komisja Rewizyjna:

Robert Ogórek

Tadeusz Martyka

Janusz Dziuban

Michał Koralik

Stanisław Zefer

Biuro LGD

Dunajec-Biała

ul. Browarki 1

32-840 Zakliczyn

tel. 14 665 37 37

tel. kom 600 130 106

Numery wewnętrzne:

Sekretariat - 21

Kierownik Biura - 22

fax - 24

www.dunajecbiala.pl

Godziny pracy:

pn. 7.45 - 15.45

wt. 7.45 - 15.45

śr. 7.45 - 15.45

cz. 7.45 - 15.45

pt. 7.45 - 15.45

Kierownik Biura: Jan Czaja
e-mail: jan.czaja@dunajecbiala.pl

Sekretariat: Urszula Żabińska
e-mail: e-mail: biuro@dunajecbiala.pl

we możliwości jakie daje gminom stowarzyszenie się w LGD. Znając lokalną problematykę, spotykając się z właścicielami gospodarstw agroturystycznych, z radami sołecznymi, z kołami gospodyń, podejmujemy te właśnie oddolne działania, będące uzupełnieniem działań samorządów. Wspieramy je realizując zadania w zakresie np. katalogowania i promowania produktów lokalnych, tak by docelowo trafiły one do turystów. W ten sposób tworzymy turystykę realną, bo mówić o tym, że pięknie i spokojnie wypoczywa się na wsi można bardzo długo i dużo. My tę teorię chcemy przełożyć w praktykę, podejmując konkretne działania. I dlatego naszym głównym celem jest mobilizacja przeciwnego rolnika do produkcji np. warzyw, owoców, produktów pszczelarskich i całej gamy innych produktów. Chodzi nie tylko o artykuły spożywcze, ale i takie rzeczy jak regionalna rzeźba, koronkarstwo czy wikliniarstwo. Dotyczy to także ginących zawodów – bednarstwa, kołodziejstwa, kowalstwa. Chcemy to wszystko wydobywać, a służą temu pieniądze przeznaczone na tzw. „małe projekty”. Chcemy, aby ci, którzy się w ten program zaangażują mieli możliwość uzyskania wsparcia finansowego. Gminy bezpośrednio się w te działania nie angażują. To my, jako Lokalna Grupa Działania pilotujemy każdego, kto chce się zaangażować. Wskazujemy kierunki, informujemy, sugerujemy, wskazujemy możli-

Wspieramy katalogowanie i promowanie produktów lokalnych, tak by trafiły one do turystów.

wości pozyskania funduszy. Czasami

wręcz namawiamy, aby wniosek napisać, aby go złożyć. Jeżeli uda się komuś pomóc w realizacji pomysłu, to to już poprawia atrakcyjność środowiska. Staramy się, aby wszystkie te działania ząbebiały się z działaniami samorządów.

Jakie działania obecnie realizuje grupa?

Uruchomiliśmy kolejne nabory na wszystkie cztery działania. Będziemy zamyslać nabory dla samorządów w ramach programu „Odnova i rozwój wsi”, „Małe projekty”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Odnova i rozwój wsi” to programy w największym stopniu przeznaczone dla lokalnych samorządów. Gminy, mając własne fundusze i osoby do tego przygotowane, mogą z powodzeniem pisać projekty i je realizować. A tym samym wpisują się w strategię i rozwój środowiska. Ciągłe staramy się działać wspólnie z samorządami, tym bardziej, że większość podejmowanych przez nas i przez poszczególne gminy działań ząbebia się. Nie chcemy

być konkurencją, skłaniamy się raczej ku wzajemnemu wspieraniu i wspólnym przedsięwzięciom. Dlatego środki z programu „Odnova i rozwój wsi” realizowane są przez samorządy, czy centra kultury. Każda z gmin ma przecież swoje pomysły i swoje zadania do realizacji. Jednakże muszą być one zgodne z lokalną strategią oraz realizować wskaźniki w niej zawarte. W ubiegłym roku z tych funduszy skorzystał Wojnicz i częściowo Pleśna. W tym roku o pulę dla siebie będzie występowała gmina Zakliczyn, Ciężkowice i w pewnej części gmina Pleśna i Wojnicz, które poprzednio wykorzystwały niewielką ilość środków. W tym roku przeznaczona jest na odnowę wsi kwota 560 tysięcy złotych, każda z gmin będzie więc mogła otrzymać od 60 do 210 tysięcy złotych.

Czy trzeba być członkiem grupy, aby złożyć wniosek, czy podjąć jakiekolwiek w tym kierunku działania?

Jedyny warunek jaki trzeba spełnić to zameldowanie lub realizacja projektu na terenie działania grupy. Wszyscy mieszkańcy naszych czterech gmin, tu mieszkający lub tu prowadzący działalność gospodarczą i mający pomysł, który tu zechcą zrealizować, mogą u nas składać wnioski o dofinansowanie. Może to być podmiot zrzeszony lub niezrzeszony, osoba fizyczna lub prawna, organizacje pozarządowe, straż, koła gospodyń, a także parafie. A jeżeli ktoś chce zostać członkiem, musi wypełnić deklarację, chcieć pracować na rzecz rozwoju środowiska i opłacić składkę w wysokości 10 złotych na rok. Gminy natomiast płacą rocznie 50 groszy od mieszkańca. Tych pieniędzy nie wykorzystujemy na realizację strategii. Kumulujemy je na koncie stowarzyszenia i pozwalają nam one prowadzić statutową działalność.

Walne Zgromadzenie Członków

Więcej pieniędzy na przyszły rok

We wtorek 22 czerwca br. odbyło się w Zakliczynie Walne Zgromadzenie Członków Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała. Podjęto decyzje dotyczące zmiany kryteriów naboru i terminów składania wniosków, zwiększono także pulę pieniędzy na rok 2011.

Istotne decyzje zapadły podczas Walnego Zgromadzenia Członków 22 czerwca br. w Zakliczynie. Z Rady Decyzyjnej został odwołany Krzysztof Biel, który reprezentował sektor gospodarczy i Gminę Zakliczyn. Na jego miejsce powołano Stanisława Zabińskiego. Wprowadzono zmiany w kryteriach

wyboru operacji dla działania „Małe projekty”, ustalono również nowe terminy naboru wniosków. Ta ostatnia zmiana polega na tym, iż w miejsce czterech kwartalnych naborów wprowadzono nabory prowadzone z początkiem roku kalendarzowego, czyli w pierwszym i drugim kwartale.

Przeniesiono także środki z 2014 roku na nabór w roku 2011 w związku z czym pula pieniędzy na dofinansowanie operacji będzie ponad dwukrotnie większa od wcześniej zaplanowanej i przykładowo dla działania „Małe projekty” wyniesie około 460 tysięcy złotych.

Inni uczą się od nas

„Mega byczenie” to tylko jeden z sześciu pakietów turystyki wiejskiej jakie powstały na terenie Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała. Pozostałe nazwy brzmią równie zachęcająco dla przeciętnego mieszczucha, a pomysły LGD na tyle spodobały się w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, że przedstawiciele podobnych grup z całego kraju podczas wizyty studyjnej poznawali mozolny proces budowania marki w turystyce wiejskiej.

Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała została wybrana przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie, na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, do przeprowadzenia w maju wizyty studyjnej dla około 45 przedstawicieli Lokalnych Grup Działania z terenu całego kraju. W trakcie wizyty przedstawiciele LGD zapoznawali się z procesem budowania marki w turystyce wiejskiej z bliska przyglądając się pakietom sieciowego produktu turystycznego na polskiej wsi, jakie powstały na terenie LGD Dunajec-Biała.

Największe zainteresowanie wzbudziła oferta pod miłym dla ucha tytułem „Mega byczenie”, czyli pobyt na wsi, relaks,

kompletne lenistwo, ucieczka na łono natury, minimum wysiłku, kontakt z przyrodą i konkurs na najciekawszy sposób na nic nierobienie. Pozostałe pakiety, które zaprezentowane zostały uczestnikom wizyty to „Burza ziół i zapachów”, czyli nauka zbierania, rozróżniania, przetwarzania i wykorzystywania ziół w celach dekoracyjnych, kosmetycznych, zapachowych i leczniczych, dodatkowe atrakcje w formie warsztatów. „Przygoda z fasolą” – unikalna oferta przeżycia ciekawych doznań kulinarnych oraz magii małych miasteczek w krainie fasoli nad Dunajcem. „Weekend, przyroda, runo leśne i zdrowy ruch” to po prostu nauka zbierania runa leśnego, wędrowki po lesie, kontakt z przyrodą, wypoczynek i relaks. „Wiejskie odprężenie” – sposób na stres i zbyt szybkie tempo życia. Przy tym pełne wyżywienie i święty spokój. I wreszcie „Odnaleźć smak ryby”, czyli nauka prawidłowego wędzenia ryb, kontakt z przyrodą, wypoczynek i relaks. – *Kolejne pakiety są na etapie przygotowywania i pojawiają się w najbliższym czasie* – mówi Jan

Grill dla grup zorganizowanych w Jastrzębi, tel. 14 65 12 048

Czaja, kierownik Biura LGD. – *W ramach sieciowego produktu turystyki wiejskiej w najbliższym czasie gospodarstwa agroturystyczne z terenu gmin: Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn przygotowują około 50 pakietów. Planujemy też nawiązanie kontaktu z biurami podróży.*

Obradowała Rada Decyzyjna

Szansa na kolejne pieniądze

14 czerwca br. odbyło się posiedzenie Rady Decyzyjnej. Wybrano do dofinansowania 14 projektów, a kwota przeznaczona na ich dofinansowanie to ponad 297 tysięcy złotych. Wnioski na realizację kolejnych projektów rozpatrzone będą w lipcu i październiku.

Ponad 297 tysięcy złotych podzieliła pomiędzy wnioskodawców Rada Decy-

zyjna podczas posiedzenia w dniu 14 czerwca. W wyniku przeprowadzonego naboru dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” i „Małe projekty” wybrano do dofinansowania łącznie 14 operacji. Na pierwsze działania przeznaczona została kwota 84 tysięcy złotych, którą przeznaczono na realizację jednego wniosku. W przypadku drugiego działania do podziału było 221 tysięcy złotych. Członkowie Rady zdecydowali o podziale 213 727 złotych na realizację 13 wniosków. Wnioski wybrane przez Radę Decyzyjną do finansowania będą teraz sprawdzone przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pod kątem formalnym i merytorycznym. Po złożeniu przez wnioskodawców ewentualnych poprawek - wyjaśnień i uzupełnień - samorząd Województwa Małopolskiego i ARiMR podpiszą z nimi umowy na dofinansowanie projektów. Od tej chwili osoby fizyczne, organizacje pozarządowe oraz samorządy gminne będą pewne, że jeżeli poprawnie zrealizują i rozliczą projekt, wnioskowana kwota trafi na ich konto. Pieniądze wypłaci Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Na początku lipca okaże się którzy wnioskodawcy otrzymają dofinansowanie na realizację projektów w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, na które przeznaczona jest kwota 560 tysięcy złotych.

W październiku z kolei dzielone będą pieniądze w kwocie 108 tysięcy złotych na działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Ciężkowice – miejsce szczególne

Gmina Ciężkowice leży na granicy Pogórza Ciężkowickiego i Pogórza Rożnowskiego, 30 kilometrów na południe od Tarnowa. Tworzy ją miasto Ciężkowice i 12 sołectw - Bogoniowice, Bruśnik, Falkowa, Jastrzębia, Kaśna Dolna, Kaśna Górna, Kipszna, Ostrusza, Pławna, Siekierzyna, Tursko oraz Zborowice.

Historia miasta sięga prawdopodobnie XI wieku, a w kolejnym stuleciu jest ono już wymieniane w dokumentach.

Tereny Pogórza Ciężkowickiego to miejsce szczególnie, dlatego gmina od dawna znana jest jako region turystyczny. Różnorodność szlaków pieszych i kilkadziesiąt kilometrów tras rowerowych spełnia oczekiwania turystów lubiących różne formy wypoczynku.

Gospodarstwa agroturystyczne przygotowały m.in. ofertę dla miłośników „wczasów w siodle”, zimą gmina zaprasza na wyciąg narciarski w miejscowości Jastrzębia i kuligi konne.

Na terenie gminy znajduje się ponad 200 obiektów zabytkowych. Są wśród nich m.in. drewniane kościoły o kilkusetletniej historii, kaplice, budynki mieszkalne, obiekty przemysłowe i gospodarcze.

Perłą Ciężkowic określany jest utworzony w 1948 roku Rezerwat Przyrody Nieożywionej „Skamieniałe miasto”. Na obejście kilkunastu zbudowanych z piaskowca ciężkowickiego skałek, zlokalizowanych niespełna kilometr od centrum Ciężkowic, warto zarezerwować kilkadziesiąt minut.

Niewątpliwą atrakcją jest również jedyny zachowany na świecie dom Ignacego Jana Paderewskiego w Kaśnej Dolnej. W dworcu zgromadzono wiele pamiątek po wielkim polskim muzyku i polityku. Kaśną odwiedzić warto również ze względu na organizowane tu koncerty, recitale, festiwale i warsztaty muzyczne. Najbardziej znane to „Muzyczne spotkania u Paderewskiego” i organizowany co dwa lata w okresie wakacji Festiwal Muzyki Kameralnej „Bravo Maestro”.

W okresie I wojny światowej przez teren gminy przebiegała linia frontu. Stąd cmentarze wojenne w Ciężkowicach, Zborowicach, Bogoniowicach, Ostruszy i Tursku.

1 stycznia 1998 roku, po 64 latach Ciężkowice ponownie uzyskały statut miasta. Jego nadanie odbyło się uroczystości 28 lutego 1998 roku w 650 rocznicę lokacji.

Rowerem przez Pogórze

Najprawdopodobniej w ciągu najbliższego roku powstanie w Ciężkowicach wioska rowerów. Docelowo wioski takie powstaną we wszystkich czterech gminach Lokalnej Grupy Działania. Kolejny etap to przygotowanie kilkunastu rowerowych imprez rodzinnych, promujących zarówno poszczególne gminy, jak i produkty regionalne, kulturę ludową oraz wioski i szlaki rowerowe.

sąsiedztwie TKKF. Ostatecznie w pobliżu ciężkowickiego rynku skupiona zostanie cała infrastruktura sportowo – turystyczna. Docelowo projekt, przewiduje organizację rodzinnych imprez rowerowych, mających za zadanie promocję szlaków rowerowych i nowo powstałych wiosek rowerowych. Realizacja całego przedsięwzięcia kosztować ma prawie 40 tysięcy złotych, natomiast gmina Ciężkowice wystąpiła o 23 tysiące

Projekt firmowany jest przez gminę Ciężkowice, która złożyła wniosek o jego dofinansowanie kwotą 23 tysięcy złotych.

W ramach programu „Małych projektów” gmina Ciężkowice złożyła wniosek na zorganizowanie cyklu imprez w czterech gminach, które wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania. - O dofinansowanie wystąpiły Ciężkowice, ale tak naprawdę, korzystają na tym wszystkie cztery gminy – mówi **Stanisław Haraf**, prezes Zarządu Lokalnej Grupy Działania i zastępca burmistrza Ciężkowic.

Zgodnie z założeniem imprezy organizowane będą w oparciu o tworzone szlaki i wioski rowerowe. Pierwsza taka wioska powstaje w gminie Zakliczyn, druga powinna powstać jeszcze w 2011 roku w Ciężkowicach. Zlokalizowana zostanie w kompleksie parkowym, w którym planowana jest też budowa amfiteatru. W efekcie powstanie kompleks złożony z muzeum, amfiteatru, wioski rowerowej i parku, w

złotych dofinansowania. - Zgodnie z projektem, w każdej z gmin będą się odbywać imprezy, podczas których turyści szlakami rowerowymi będą przemierzać teren Lokalnej Grupy Działania, od gminy do gminy. W każdej z gmin spędzą jeden dzień – mówi Stanisław Haraf. - Będą zwiedzać i poznawać produkty regionalne, a przedstawiciele LGD będą mieli dodatkową okazję, by promować to, co najlepsze.

Organizatorzy planują, że będą to imprezy przede wszystkim rodzinne, o charakterze pikniku. Nie zabraknie jednak elementów rywalizacji, konkursów i zabaw, bo taka impreza, aby przyciągnąć uczestników, musi mieć atrakcyjną formę i ciekawą oprawę. Koniec całego cyklu w jednej z gmin odbędzie się w formule pikniku rodzinnego, podczas którego nastąpi podsumowanie i zamknięcie projektu. Wszystko wskazuje na to, że gospodarzem takiego podsumowania będą, jako beneficjent, właśnie Ciężkowice. Realizacja projektu rozpocznie się wiosną przyszłego roku.

Rusza sprzedaż produktów lokalnych

W lipcu otwarty zostanie w Jastrzębi pierwszy sklep, w którym sprzedawane będą produkty lokalne. W przyszłości sklepy takie funkcjonować będą we wszystkich czterech gminach, a sprzedawane w nich produkty będą miały specjalne firmowe opakowania. Sklepy z lokalnymi produktami pełnić będą równocześnie funkcję lokalnych centrów informacji turystycznej.

Do tej pory sprzedaż żywności i produktów rolnych bezpośrednio przez rolników odbywało się praktycznie w szarej strefie. Obecnie sytuacja ta ma ulec zmianie, przygotowane są rozwiązania ustawowe, a projekt zmian w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, a także w ustawie o PIT trafił już do marszałka Senatu.

Sklepy, w których sprzedawane będą produkty lokalne powstaną też w gminach tworzących Lokalną Grupę działania Dunajec-Biała. Pierwszy otwarty zostanie już w

„Produkt lokalny - sklep w Jastrzębi, tel. 14 65 12 048”

lipcu w Jastrzębi w gminie Ciężkowice. W ofercie znajdą się m.in. świeże warzywa, owoce z sadów tradycyjnych, soki, czy szałki. Docelowo mają zostać otwarte cztery sklepy, po jednej w każdej gminie. Stworzy to szansę na pozyskanie nowych rynków zbytu dla produktów wytwarzanych me-

todami tradycyjnymi jak i ekologicznymi przez małe gospodarstwa rolne.

Placówki te mają na celu nie tylko dystrybucję i promocję lokalnych produktów, będą one pełnić także rolę lokalnych centrów informacji turystycznej. - Jeżeli w innych krajach można kupić lokalnie wytwarzaną żywność, liczymy na to, że będzie to możliwe również w Polsce. Podjęliśmy już prace nad wizerunkiem i marką całego przedsięwzięcia. W tym celu zaplanowano zakup odpowiednich i jednakowych pod względem wizualnym opakowań w których sprzedawane będą produkty – mówi Jan Czaja. - Chodzi przede wszystkim o torebki papierowe, szmaciane i foliowe, papier pakunkowy i etykiety.

LGD zaprasza do współpracy wszystkich producentów zainteresowanych działaniem na rzecz budowy tzw. zagłębia zdrowej żywności. Planowana jest również sprzedaż online.

Na odnowę zabytków

W ramach programu „Odnowa i rozwój wsi” Ciężkowice wystąpiły o 220 tysięcy złotych dofinansowania. Główny nacisk położono na turystykę i odnowę zabytków. Planowana jest też m.in. renowacja kładki nad drogą w „Skamieniałym Mieście”.

220 tysięcy złotych zamierzają pozyskać władze Ciężkowic z programu „Odnowa wsi”. Pieniądze przeznaczone zostaną przede wszystkim na odnowę zabytków i poprawę infrastruktury turystycznej. Równocześnie samorząd gminy ubiega się o dofinansowanie ze środków Małopolskiego Regionalnego

Programu Operacyjnego przebudowy płyty rynku.

Jeśli starania te zakończą się powodzeniem pieniądze uzyskane w ramach Lokalnej Grupy Działania odciążą gminny budżet, co pozwoli przeznaczyć część pieniędzy na renowację kapliczki świętego Floriana w centrum miasta.

Zaplanowano ponadto renowację kładki nad drogą wojewódzką w „Skamieniałym Mieście”, odnowienie i oznakowanie części szlaków turystycznych oraz odnowę kaplicy na skale Grunwald. Będzie to więc jeden projekt, ale obejmujący kilka działań.

Gratka dla ornitologów

Platforma obserwacyjna dla miłośników przyrody, a przede wszystkim ptaków powstanie na terenie gminy Ciężkowice. To efekt wspólnego projektu władz samorządowych i Muzeum Przyrodniczego im. Krystyny i Włodzimierza Tomków. Koszt projektu wyceniono na 10 tysięcy złotych.

Kolejną ofertę dla zwiedzających przygotowuje Muzeum Przyrodnicze im. Krystyny i Włodzimierza Tomków w Ciężkowicach, wspólnie z samorządem gminy. Projekt dotyczy budowy platformy obserwacyjnej dla miłośników przyrody, a przede wszystkim ptaków.

W specjalnie stworzonym miejscu, zaopatrzone w lunety i lornetki, turyści w odpowiednich porach dni będą mogli podglądać ptaki i inną zwierzynę.

Koszt projektu nie jest duży, wynosi 10 tysięcy złotych, a pomysł wydaje się na pewno interesujący i umożliwiający turystom bezpośredni kontakt z naturą.

Pleśna - gmina z widokami

Gmina Pleśna, nazywana przez niektórych gminą z pięknymi widokami, to gmina w dużej mierze letniskowa. Zajmuje obszar 83,6 kilometrów kwadratowych, a w jej skład wchodzi jedenaście sołectw: Pleśna, Dąbrówka Szczepanowska, Janowice, Lichwin, Lubinka, Łowczówek, Rychwałd, Rzuchowa, Szczepanowice, Świebodzin i Woźniczna.

Położona jest na południe od Tarnowa, na terenie Pogórza Ciężkowicko-Roznowskiego. Dwie górskie rzeki – Dunajec i Biała, liczne potoki, pola, łąki, zagajniki i kompleksy leśne – to wszystko tworzy niepowtarzalny krajobraz i klimat.

W Janowicach obejrzeć można zabytkowy pałac, dawną rezydencję szlachecką o bogatej historii, otoczony malowniczym parkiem. W Rzuchowej z kolei znajduje się zabytkowy dwór, w którym mieści się obecnie Dom Pomocy Społecznej. W Pleśnej warto zobaczyć kościół parafialny z pięknie odnowionymi drzwiami wejściowymi opatrzonymi płaskorzeźbami. We wnętrzu świątyni znajdują się zabytkowe obrazy z XVII i XVIII wieku, drewniana chrzcielnica, ambona, czy witraże wykonane w 1930 roku.

Na terenie gminy znajduje się dzieła wojny światowej, rozrzuconych po okolicznych wzgórzach i otoczonych opieką przez samorząd oraz tutejszych mieszkańców, w tym ten najbardziej znany – Legionistów w Łowczówku. Położony jest w miejscu bitwy I Brygady Legionistów Polskich pod dowództwem **Kazimierza Sosnkowskiego** z wojskami rosyjskimi w dniach 22-25 grudnia 1914 roku.

Gmina Pleśna to jednak przede wszystkim wyjątkowi ludzie: pracownicy, serdeczni i gościnni. W powstających coraz liczniej gospodarstwach agroturystycznych, w kwadrach z widokami na okolicę, można miło spędzić czas. Właściciele zapewniają mnóstwo atrakcji, a także oferują smaczne, regionalne potrawy, ekologiczne produkty i solidne wyroby. By łatwiej było zapoznać się z ofertą gospodarstw utworzona została interaktywna ścieżka przyrodniczo-ekologiczna. Składa się ona z dwudziestu przystanków. Każdy przystanek to gospodarstwo, oferujące coś więcej niż tylko zakwaterowanie.

Szansa na rozwój przedsiębiorczości

Rozmowa z Wiesławem Zimowskim
Wójtem Gminy Pleśna

Co Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała daje Gminie Pleśna?

Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała swoje działania skupiła na dwóch zasadniczych tematach: wykorzystaniu zasobów naturalnych i kulturowych oraz poprawie jakości życia na obszarach wiejskich. W ramach tych zadań organizowane są m.in. imprezy promujące nasz region oraz bezpłatne kursy pozwalające mieszkańcom zdobyć nowe kwalifikacje.

W skutek tych wszystkich działań gmina zyskuje turystów, dzięki którym rozwija się agroturystyka, tworzone są ścieżki piesze i rowerowe, zostają odnowione cmentarze wojskowe pochodzące z okresu I Wojny Światowej, produkty lokalne są wystawiane na targach oraz kiermaszach krajowych i zagranicznych, dzięki czemu tradycyjna marka Gminy Pleśna zostaje rozślawiona poza granicami Małopolski.

Jakie szanse dostrzega Pan dla gminy dzięki członkostwu w LGD?

Szansą dla naszej gminy jest rozwój przedsiębiorczości, dzięki możliwości

przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” oraz „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, a także rozwój turystyki w ramach tworzenia nowych miejsc wypoczynkowych i atrakcji turystycznych. Planowany dalszy rozwój bazy turystycznej i około-turystycznej przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru oraz do znalezienia przez mieszkańców pozarolniczych źródeł dochodu.

A minusy?

Minusem w pozyskiwaniu pomocy finansowych na „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Małe projekty” jest bardzo duża liczba dokumentów wymagana przy każdym złożeniu wniosku do instytucji wdrażającej oraz procedury jakie muszą być zachowane w przypadku wyboru wniosku do realizacji i późniejszego rozliczania go. Niestety LGD nie ma na to wpływu.

Na razie minusem jest także mała liczba osób zainteresowanych pozyskaniem pomocy finansowej z w/w działań PROW 2007-2013. Mamy nadzieję, że sytuacja ta zmieni się po podjętej przez Lokalną Grupę Działania Dunajec-Biała akcji promocyjno-informacyjnej.

Rozmawiała: Katarzyna Kwiecień

W Szkole Podstawowej w Pleśnej odbył się Wernisaż Ludzi Twórczych, na którym prezentowano dorobek artystyczny mieszkańców gminy. Spotkanie stało się doskonałą okazją do promowania lokalnej twórczości i rozmów o sztuce.

Imprezy realizowane w Gminie Pleśna w sezonie letnim 2010:

Święto Owoców i Produktów Pszczelich – 25 lipca
Dożynki powiatowe – 29 sierpnia

Leader w Gminie Pleśna

Gmina Pleśna jest jednym z członków założycieli LGD Dunajec-Biała. Od samego początku lokalny samorząd wspierał rozwój tej inicjatywy. Nadal jednak odczuwalne jest małe zainteresowanie wśród mieszkańców. Sytuacja zmienia się jednak na lepsze dzięki wzmoczonej promocji i działalności Lokalnej Grupy Działania.

W poprzednich latach ze środków LEADER na terenie gminy zorganizowano bezpłatne kursy (m.in. komputerowy, języka angielskiego, uprawy winorośli) i imprezy. Obecnie LGD stwarza coraz więcej szans poprzez ogłaszanie naborów wniosków na różnego rodzaju przedsięwzięcia. Dzięki temu mieszkańcy gminy mogą zrealizować wiele ciekawych inicjatyw. Wszystkie pomysły muszą jednak wpisywać się w Lokalną Strategię Rozwoju LGD Dunajec-Biała i realizować jej cele, do których należy m.in. promowanie produktu lokalnego i rozwój turystyki.

Pałac w Janowicach, jedna z atrakcji turystycznych

Pierwsze sukcesy już są - w Rychwałdzie powstaje sklep, w którym będzie można zakupić ekologiczną żywność. Jest to pierwszy tego typu projekt, a już wiadomo że powstawać będą kolejne tego typu obiekty.

Dzięki środkom, jakie można pozyskać z osi LEADER region może stać się bardziej atrakcyjny dla turystów. Właściciele gospodarstw agroturystycznych z terenu gminy brali udział w opracowaniu folderu promocyjnego, reprezentując także swoją „małą ojczyznę” na targach turystycznych.

W celu stworzenia jednolitej informacji turystycznej, w siedmiu miejscowościach gminy stanąć mają tablice informacyjno-turystyczne, na których znajdzie się krótki opis miejscowości, ze wskazaniem jej atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych. W pierwszej kolejności planowane jest postawienie tablic w miejscowościach: Dąbrówka Szczepanowska, Rzuchowa, Lichwin, Lubinka, Szczepanowice, Janowice i Łowczówek.

Już wkrótce osoby, które zechcą uczestniczyć w kolejnym przedsięwzięciu będą mogły nauczyć się przyrządzać smaczne potrawy według lokalnych przepisów. Centrum Kultury, Sportu i Promocji Gminy Pleśna złożyło wniosek na realizację kursu gastronomicznego „Zjedz po starodawnemu na korzyść sercu swemu”.

Ponadto samorząd Pleśnej złożył wniosek na dofinansowanie odnowy boiska sportowego w miejscowości Dąbrówka Szczepanowska, z którego korzystać będą mogli wszyscy chętni.

Małe przetwórnice – ambitny pomysł

Być może w niedalekiej przyszłości mieszkańcy gminy Pleśna będą mogli zgodnie z obowiązującymi przepisami przetwarzać owoce produkując smakiwite i ekologiczne dżemy, konfitury czy soki. Lokalna Grupa Działania rozważa projekt stworzenia na terenie tego „zagłębia owoców miękkich” małej przetwórnicy.

Mała, ale zgodna z obowiązującymi normami i przepisami przetwórnica owoców, to jeden z planowanych projektów LGD Dunajec-Biała. Istniejące obecnie przepisy nie pozwalają na domową produkcję przetworów owocowych przeznaczonych na sprzedaż. Gmina Pleśna powszechnie uznawana jest za zagłębie owoców miękkich, które w odpowiednim, krótkim czasie trzeba jakoś zagospodarować i sprzedać. Stąd też zrodził się pomysł, aby właśnie tu zlokalizować profesjonalną, niewielką przetwórnice, z której korzystać mógłby każdy rolnik legitymujący się aktualną książeczką zdrowia. W odpowiednich, odpowiadających wszystkim normom warunkach, mogłaby toczyć się produkcja przetworów z owoców, z których zbytem często jest kłopot. Przetwórnica ten kłopot mogłaby

choć częściowo rozwiązać, a przy okazji systematycznie tworzona byłaby marka produktu lokalnego, sprzedawanego zgodnie z hasłem „Od rolnika-bez pośrednika”. - Nie ma możliwości, ani potrzeby, aby w każdym domu przekształcać kuchnię w zakład przetwórczy. Jeden budynek z odpowiednim wyposażeniem służyłby wszystkim producentom. Takie rozwiązania przyjęto w innych krajach i przynoszą one dobre rezultaty – przekonują autorzy pomysłu. - Dodatkowe korzyści to pobudzenie przedsiębiorczości oraz promocja regionu przez lokalne produkty, co jest jednym z celów, jakie stawia przed sobą Lokalna Grupa Działania.

Obecnie trwają szczegółowe analizy planowanego przedsięwzięcia, które mają na celu zmaksymalizowanie opłacalności samej przetwórnicy i prowadzonej w niej produkcji.

Wszystkie osoby zainteresowane pomysłem i chętne do współpracy przy jego realizacji, zapraszamy do dyskusji.

Wojnicz – na skrzyżowaniu szlaków

Gmina Wojnicz położona jest na skrzyżowaniu drogi międzynarodowej Kraków - Przemyśl oraz drogi krajowej z Nowego Sącza do Warszawy.

Powierzchnia gminy wynosi 78,6 km², zamieszkuje ją 13 133 mieszkańców. W jej skład wchodzi 14 sołectw: Białolino Radłowskie, Dębina Łętowska, Dębina Zakrzowska, Grabno, Isep, Łopoń, Łukanowice, Milówka, Olszyny, Rudka, Sukmanie, Wielka Wieś, Więckowice, Zakrzów oraz miasto Wojnicz. Gmina Wojnicz położona jest na granicy pierwszych wzniesień Pogórza Karpackiego i Niziny Sandomierskiej. Południowy teren gminy odznacza się dobrymi glebami pod względem przydatności rolniczej, istnieją warunki dla rozwoju rolnictwa specjalistycznego w tym ekologicznego, jak również dla rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnej z położeniem nacisku na agroturystykę, do czego skłania czyste środowisko, rzeka Dunajec, malownicze krajobrazy, duża lesistość terenu oraz istniejące zabytki.

Położenie Wojnicza na skrzyżowaniu atrakcyjnych tras turystycznych województwa małopolskiego (drogi Kraków - Tarnów z drogą Dąbrowa Tarnowska - Nowy Sącz) czyni zeń punkt etapowy wycieczek turystycznych.

Gmina oferuje turystyce zróżnicowane krajobrazy - od wyżynnych kompleksów leśnych na północy (Białolino Radłowskie) po pasma wzgórz Pogórza Wiśnickiego na południu (Olszyny). Walory przyrodnicze tego terenu z dobrze zachowaną typową dlań florą i fauną obejmowane są ochroną ustawową jako pomniki przyrody i rezerwat, czego przykładem jest rezerwat florystyczny „Panieńska Góra” w Wielkiej Wsi. Atrakcje przyrodnicze uzupełnia szereg cennych zabytków architektury świeckiej - układ urbanistyczny rynku i zespół pałacowo-parkowy Dąbskich w Wojniczu, zespoły dworsko-parkowe Stadnickich w Wielkiej Wsi i Jordaków w Więckowicach oraz sakralnej - kościół kolegiacki Św. Wawrzyńca wraz z dzwonnica i kościół Św. Leonarda w Wojniczu.

Wojnicz posiada także własne tereny przemysłowe funkcjonujące w ramach Wojnickiego Zielonego Parku Przemysłowego. W ramach ZPP w Wojniczu powstała podstrefa Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

1 stycznia 2007 roku Wojnicz odzyskał utracone przed II wojną światową prawa miejskie.

Wykorzystać posiadane atuty

Gmina Wojnicz jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Dunajec - Biała od początku istnienia, czyli od grudnia 2005 roku, kiedy to wspólnie z gminami Ciężkowice, Pleśna i Zakliczyn zawiązane zostało stowarzyszenie w ramach Pilotażowego w Polsce programu LEADER +.

Ukształtowanie terenu gminy Wojnicz, dzięki położeniu u zbiegu Niziny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego, stwarza dobre warunki dla rozwoju turystyki i wypoczynku, a także ekologicznego rolnictwa oraz osadnictwa i aktywności gospodarczej.

Priorytetami opracowanej w 2006 roku Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich dla terenu LGD stały się właśnie wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych oraz poprawa jakości życia na wsi.

Na terenie gminy Wojnicz w ramach pierwszego priorytetu: opracowano dokumentację szlaków pieszych i rowerowych oraz miejsca pod budowę wieży widokowej w Milówce, dokonano inwentaryzacji i wstępnej dokumentacji cmentarzy wojennych, wsparto imprezy - „Dni Wojnicza” oraz Dożynki Powiatowe, ustawiono „witacze” przy głównych drogach, zaprojektowano i wydano materiały promocyjne dotyczące gminy, w tym film promocyjny. W ramach działań na rzecz poprawy jakości życia sfinansowano zainteresowanym mieszkańcom gminy udział w targach agroturystycznych, kurs języka angielskiego, kurs informatyczno-internetowy, szkolenie z

zakresu pszczelarstwa i uprawy winorośli. Wspólnym celem wszystkich tych przedsięwzięć było tworzenie możliwości znalezienia dodatkowego lub alternatywnego źródła dochodu.

W grudniu 2008 roku została przyjęta Lokalna Strategia Rozwoju do roku 2013. Działania w niej zawarte koncentrują się

wokół czterech najważniejszych celów ogólnych, których osiągnięcie zagwarantuje zrównoważony i stały rozwój obszaru. Są to: rozwój turystyki bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych, różnicowanie działalności gospodarczej obszaru Dunajec-Biała w oparciu o produkty lokalne i rzemiosło, zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, rozwój potencjału ludzkiego. - *Najważniejszą korzyścią z uczestnictwa w programie LEADER jest rozwój turystyki i agroturystyki oraz promocja gminy. Samorząd promuje przede wszystkim ofertę gospodarczą, Zielony Park Przemysłowy. Dzięki współpracy w Lokalnej Grupie Działania możemy promować również swoją historię, zabytki, atrakcje turystyczne* - mówi **Zbigniew Nosek**, burmistrz Wojnicza.

Gmina Wojnicz ma wiele atutów, które można wykorzystać. Turystów i wczasowiczów mogą przyciągnąć liczne zabytki świadczące o bogatej historii tej ziemi, która odegrała rolę w historii Małopolski i Polski, zwłaszcza w pierwszej połowie drugiego tysiąclecia, jak również zróżnicowane krajobrazy - od nizinnych kompleksów leśnych na północy po pasma wzgórz na południu.

Powstaje „Przewodnik po Wojniczu”

Promowanie małej ojczyzny

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wojnickiej działa od 17 lat. Jednym z ważnych zadań, które realizuje jest działalność wydawnicza. Nakładem TPZW ukazało się już blisko 60 pozycji. Obecnie Towarzystwo podjęło się najbardziej ambitnego zadania – wydania „Przewodnika po Wojniczu”. Autorem tekstu przewodnika jest profesor Józef Szymański, wojniczanin, mieszkający i pracujący w Lublinie.

Kompleksowe opisanie historii Wojnicza, postawili sobie za cel autorzy zrzeszeni w Towarzystwie Przyjaciół Ziemi Wojnickiej. Praca, zatytułowana „Przewodnik po Wojniczu inaczej” powstaje pod kierunkiem wielkiego przyjaciela TPZW i miłośnika historii Wojnicza, urodzonego w tym mieście, a mieszkającego w Lublinie profesora doktora habilitowanego **Józefa Szymańskiego**. Profesor Szymański jest także autorem nieco przewrotnego tytułu książki. - *Nasz przewodnik nazwać można spacerem po Wojniczu, podczas którego autorzy opisują kolejne miejsca. Ich historię i stan obecny. Nie będzie to jednak monografia*

miasta – mówi Teresa Duman z Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wojnickiej, redaktor przewodnika. - Główny nacisk położony jest na dziedzictwo historyczne i intelektualne. Chcemy pokazać, że małe lokalne społeczności potrafiły tak w przeszłości jak i obecnie tworzyć rzeczy godne odnotowania. Ważną częścią przewodnika będą zdjęcia i ilustracje. Czytelnik będzie mógł nie tylko przeczytać historię miasta, ale i obejrzeć stare fotografie, porównać je z obecnym wyglądem opisywanych miejsc.

Autorzy nie ograniczają się wyłącznie do opisu Wojnicza. W rozdziale „Historia pozostawiła ślad nie tylko w Wojniczu” proponują wycieczkę po okolicznych miejscowościach, a nawet sąsiednich gminach.

Istotnym dla członków Towarzystwa atutem tego wydawnictwa jest fakt, że zrealizowane ono zostało własnymi siłami. Au-

Teresa Duman: Chcemy pokazać, że małe lokalne społeczności potrafiły tak w przeszłości jak i obecnie tworzyć rzeczy godne odnotowania.

torem ostatecznej wersji tekstu jest profesor Szymański, ale korzysta on z informacji zebranych na miejscu przez mieszkańców Wojnicza. Autorami zdjęć są członkowie koła fotograficznego. Cenna jest pomoc proboszcza, który umożliwił „obfotografowanie” wszystkich dzieł sztuki sakralnej. Korekta, łamanie i skład są również autorstwem wojniczan. Będzie to więc nie tylko praca zbiorowa, ale i wspólna praca lokalnej społeczności na

rzecz swojego miasta. - *Chcemy pokazać, że jesteśmy w stanie własnymi siłami przygotować dzieło na odpowiednim poziomie – mówi Teresa Duman. - Nie poradziłibyśmy sobie natomiast na pewno sami z kosztami wydania przewodnika. Dlatego tak ważna jest uzyskana dotacja w wysokości 25 tysięcy złotych.*

Świetlica jak nowa

100 tysięcy uzyskała gmina Wojnicz z budżetu Lokalnej Grupy Działania na remont świetlicy środowiskowej w Więckowicach w ramach funduszy na odnowę wsi. Dzięki tym pieniądzom uda się wykonać kompleksowy remont budynku.

Trwa kompleksowy remont świetlicy środowiskowej w Więckowicach. Prace obejmują m.in. wymianę instalacji, systemu ogrzewania, stolarki, izolację budynku. Dofinansowanie na ten cel w kwocie 100 tysięcy złotych samorząd Wojnicza uzyskał z programu LEADER +. Pomysł remontu budynku zrodził się z oddolnej inicjatywy mieszkańców. To gwarancja, że w przyszłości obiekt ten będzie służył lokalnej społeczności, która przyczyniła się w decydującym stopniu do jego zmodernizowania.

Z innych źródeł samorząd gminy pozyskał fundusze na zakup sprzętu komputerowego, który trafi do wyremontowanej świetlicy. W budynku powstanie także pracownia plastyczna. - *Po remoncie budynek w Więckowicach będzie w pełni przy-*

gotowany i wyposażony, by pełnić funkcję świetlicy środowiskowej i prawdziwego ośrodka kultury wiejskiej – mówi Wiesław Armatys, członek Rady Decyzyjnej LGD

Otwarcie wyremontowanej świetlicy zaplanowano na jesień bieżącego roku.

Isep zaprasza na Święto Wikliny

Na dwudniowy festyn pod hasłem Święto Wikliny zapraszają 17 i 18 lipca mieszkańcy wsi Isep. Impreza organizowana jest po raz pierwszy, ale organizatorzy mają nadzieję, że wpisze się ona na stałe do kalendarza ponadlokalnych imprez kulturalnych.

Kolejny projekt prezentujący i promujący ich małą ojczyznę chcą realizować mieszkańcy miejscowości Isep. 17 i 18 lipca odbędzie się Święto Wikliny. Isep, to niewielka, ale mogąca się poszczycić sięgającą XV wieku historią, wieś, leżąca nad Dunajcem.

Nazwa miejscowości wywodzi się od słowa wyspa, gdyż założona została na wyspie na Dunajcu, powstałej w wyniku zmiany koryta rzeki i jej meandrowania. Obecnie Isep liczy niewiele ponad 200 mieszkańców. - *Święto Wikliny organizujemy po raz pierwszy, ale naszym marzeniem jest, aby impreza ta została wpisana na stałe do kalendarza – mówi Tadeusz Bąk, sołtys Ispu.*

Dwudniowa impreza połączona będzie z występami zespołów, loterią fantową, konkursami dla publiczności i prezentacją firm.

Zakliczyn – najmniejsza stolica największej gminy

Zakliczyn - najmniejsze obecnie miasto w Małopolsce, liczące niespełna 1600 mieszkańców jest stolicą największej w powiecie tarnowskim gminy składającej się z 24 miejscowości i liczącej 12 300 mieszkańców. Oprócz miasta gminę tworzą: Borowa, Bieśnik, Charzewice, Dzierżaniny, Faliszewice, Faściszowa, Filipowice, Gwoździec, Jamna, Kończyska, Lusławice, Melsztyn, Olszowa, Paleśnica, Roztoka, Ruda Kameralna, Słona, Stróże, Wesołów, Wola Stróska, Wróblowice, Zawada Lanckorońska i Zdonia.

Miasto leży na prawym brzegu Dunajca, w płaskiej, szerokiej kotlinie, w otoczeniu zalesionych wzgórz Pogórza Rożnowskiego. Rzeka Dunajec, unikatowa architektura krajobrazu, liczne zabytki oraz dbałość o dziedzictwo kulturowe, sprawiają, że gmina cieszy się dużym zainteresowaniem turystów.

Zabudowę Zakliczyna stanowią w większości kamienice i domy skupione wokół Rynku i ulic nawiązujących do układu urbanistycznego miasta, lokowanego w 1558 roku. W 1976 roku średniowieczny układ miejski Zakliczyna został wpisany do rejestru zabytków i od tego czasu podlega ochronie konserwatorskiej. Do dziś przy Rynku zachowało się kilka ciekawych architektonicznie domów z XIX i początku XX wieku. Kilkanaście zabytkowych budynków drewnianych, głównie dziewiętnastowiecznych położonych jest także przy ulicach Malczewskiego i Mickiewicza. Do zabytków godnych odwiedzenia w samym mieście należy zaliczyć dziewiętnastowieczny ratusz, kościół parafialny pod wezwaniem świętego Idziego Opat, zbudowany w latach 1739-1768, kościół pod wezwaniem Matki Bożej Anielskiej, zbudowany w latach 1641-1650 oraz nieco od niego późniejszy, przylegający doń klasztor Reformatów. Inne warte obejrzenia budynki to dom „Pod Wagą” z drugiej połowy XVIII wieku, w którym obecnie mieści się Muzeum Grodzkie oraz dom z zegarem słonecznym, budynek dawnej szkoły powszechnej. Zakliczyn jest także miejscem licznych imprez kulturalnych, z których najbardziej znane są: Piknik Samochodów Terenowych 4x4 organizowany co roku w czerwcu, Dni Miasta i Gminy, które odbywają się na przełomie czerwca i lipca, a także Święto Fasoli w pierwszej dekadzie września.

Lusławice Kończyska – Zakliczyn

Aleja Gwiazd

Osiem tysięcy złotych kosztowało będzie stworzenie Alei Gwiazd, czyli rowerowego i pieszego połączenia Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach z rynkiem w Zakliczynie. 5 600 złotych przeznaczonych zostanie na ten cel z budżetu Lokalnej Grupy Działania.

Stworzenie alternatywnego połączenia komunikacyjnego Lusławic, gdzie mieścić się będzie Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, z rynkiem w Zakliczynie to cel projektu Aleja Gwiazd. Inwestycja w Lusławicach z pewnością wpłynie na wzrost liczby osób odwiedzających region, stąd pomysł, aby stworzyć na tym odcinku atrakcyjny szlak rowerowy i piesz.

Wzdłuż trasy ustawionych zostanie 27 ławek, a każda z nich upamiętniać będzie postać jednego kompozytora muzyki poważnej. Spacerujący turysta będzie mógł zatrzymać się przy ławce kompozytora i zapoznać się z jego biografią i utworami.

Zawarto już cztery umowy i pozyskano zgodę właścicieli na usytuowanie pierwszych czterech ławek. Będą one poświęcone **Fryderykowi Chopinowi, Wolfgangowi Amadeuszowi Mozartowi, Janowi Sebastianowi Bachowi i Franciszkowi Lisztowi.**

Ławki wykonane zostaną w trwałej technologii i będą odporne na zniszczenia.

W miarę możliwości będą uzupełniane o odciski dłoni znanych kompozytorów przyjeżdżających do Lusławic i docelowo staną się ciekawą, edukacyjną atrakcją turystyczną. - Projekt z pewnością jest innowacyjny na terenie LGD, zaś promocja samego centrum w Lusławicach, która będzie następować samoczynnie będzie również motorem bezpłatnej, ewentualnie taniej promocji Alei Gwiazd – mówi **Stanisław Haraf**, prezes Zarządu LGD. .

„Ziołowa Dolina” w Zakliczynie

Dokończenie ze strony 2

Pani Barbara zabiera zielonych jak te zioła turystów w las i próbuje nauczyć ich, które grzyby dobre i co jest ziołem a co trawą.

Prawdziwą specjalnością Barbary Zych jest jednak fasola. Dania z fasoli lub z dodatkiem fasoli powstające w jej kuchni, to prawdziwe kulinarne arcydzieła. 20 fasolowych potraw, od pierogów po placki, jest hitem turystycznego pakietu „Przygoda z fasolą”. Trudno nie wspomnieć także o twarożkach w niezliczonych smakach i własnoręcznie wypiekany chlebie.

Oczkiem w głowie pani Barbary w LGD jest produkt regionalny. Ale swoim gościom proponuje również pakiet turystyczny „Mega byczenie”, polegający na

absolutnym nic nierobieniu. Ten projekt w połączeniu z kuchnią właścicielki jest pakietem bardzo godnym polecenia.

Barbara Zych znalazła się obecnie na etapie przebudowy i modernizacji swojego gospodarstwa pod kątem udogodnień dla turystów. Złożyła wniosek o dofinansowanie, w którym uwzględniła m.in. ekologiczną, łatwo zmywalną podłogę, drewniane łóżka, a na nich materace wypełnione ziołami. W projekcie swoje miejsce znalazł także mieszalnik niezbędny przy wypieku chleba. Wszystkie te pomysły wymagają sporych nakładów. Dlatego tylko dofinansowanie może pozwolić na realizację ambitnych planów.

Działać aktywniej

Liczny udział Mieszkańców Gminy Zakliczyn na zebraniu założycielskim Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała, świadczył o zapotrzebowaniu na funkcjonowanie tego typu inicjatyw. Także Gmina Zakliczyn po zmianie prawa umożliwiającej uczestnictwo samorządów w stowarzyszeniach, przystąpiła do LGD.

Już sam proces tworzenia Lokalnej Grupy Działania zachęcił do aktywniejszego działania funkcjonujące na naszym terenie stowarzyszenia, a także osoby fizyczne. Istnienie Lokalnej Grupy Działania przyczynia się do zwiększenia zainteresowania możliwością pozyskiwania środków na rozwój własnych przedsięwzięć. Największą aktywność wykazują gospodarstwa agroturystyczne, uczestnicząc w targach i wystawach. Organizują też spotkania promocyjne i opracowują nowe produkty turystyczne, ukazujące walory

turystyczne terenu naszej gminy, uatrakcyjnijające pobyt turystów i zachęcające ich do powrotu.

Także przedsiębiorstwa spoza branży turystycznej mogą występować o wsparcie finansowe na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw. Korzystanie z dofinansowania umożliwia realizację pomysłów, na które brak jest własnych środków.

Również Gmina Zakliczyn korzystając z możliwości uzyskania wsparcia finansowego, złożyła wniosek o dofinansowanie w kwocie 202 792,- złotych, na dokończenie budowy świetlicy wiejskiej w Wesołowie.

Lokalizacja biura LGD w Zakliczynie ułatwia kontakt i pozyskanie wszystkich niezbędnych informacji potrzebnych przy składaniu wniosków nie tylko mieszkańcom naszej gminy lecz przez centralne położenie także mieszkańcom pozostałych gmin – członków LGD.

Wierzę, że dalsze funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała wpłynie na ożywienie rozwoju gospodarczego naszej gminy, co spowoduje wzrost zatrudnienia i dochodów mieszkańców. Mam nadzieję, że nastąpi znaczący rozwój nie tylko turystyki i agroturystyki, ale całej Gminy Zakliczyn.

*Kazimierz Korman
Burmistrz Miasta i Gminy
Zakliczyn*

Dziennikarze z wizytą

„Mega byczenie” w Kończyskach

Tarnowskie Centrum Informacji wraz ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie i Lokalną Grupą Działania Dunajec-Biała, zorganizowali dla grupy kilkunastu dziennikarzy kolejną wizytę z cyklu „study press”. Hasło tegorocznej imprezy to „Mega byczenie w Tarnowie i regionie”.

Na kolejny „study press” zaprosiło dziennikarzy do Tarnowa i regionu Tarnowskie Centrum Informacji wraz ze Starostwem Powiatowym w Tarnowie i Lokalną Grupą Działania Dunajec-Biała. W imprezie udział wzięli m.in. przedstawiciele takich tytułów jak: „Życie na Gorąco”, „Życie Warszawy”, „Agroturysta”, „Twoje Imperium” czy „Dziennik Zachodni”.

Hasło wizyty brzmiało „Mega byczenie w Tarnowie i regionie” i odnosiło się zarówno do charakteru imprezy, jak również, a może przede wszystkim, do oferty gospodarstw agroturystycznych **Stanisława i Lidii Ziółkowskich** oraz **Barbary Zych** (gospodarstwo „Ziółowa Dolina”) z Kończysk k/Zakliczyna.

Po raz pierwszy w historii imprezy tego typu, organizatorzy musieli nieco zmienić program wizyty z powodu powodzi. Nie udało się odwiedzić Ciężkowic i Kąsnej

w tym ze ścieżkami pieszymi i rowerowymi. Poza tym, po raz pierwszy tak duża liczba dziennikarzy podczas słynnego konkursu „Malowana Chata” zwiedzała Zalipie.

Dolnej. Pozostałe punkty wizyty, w tym zwiedzanie tarnowskich muzeów, oglądanie panoramy Tarnowa z wieży ratuszowej czy też wędrowki szlakami miejskimi, zostały zrealizowane.

W trakcie wędrowek po powiecie tarnowskim dziennikarze zwiedzali również cmentarze wojenne z I wojny światowej, pałac w Janowicach i zapoznawali się z infrastrukturą turystyczną miasta i regionu,

Na długo w pamięci pozostanie gościna w gospodarstwie państwa Ziółkowskich. Oprócz zapoznawania się z tytułowym sposobem na „mega byczenie”, goście kosztowali regionalnych smaczków. Biesiada agroturystyczna, przygotowana przez gospodarstwa państwa Ziółkowskich i pani Zych przeciągnęła się do późnych godzin nocnych.

Podobnie jak w latach ubiegłych organizatorzy liczą na artykuły o mieście i regionie w poczytnych czasopiśmie. Już pojawiły się pierwsze teksty w „Dzienniku Zachodnim” i „Życiu na Gorąco”.

Dzięki takim wizytom w przeszłości Tarnów gościł m.in. w „Podróżach”, „Voyage”, czy też dodatkach turystycznych dzienników „Gazeta Wyborcza”, „Polska The Times” i „Rzeczpospolita”.

Wymienić doświadczenia, skorzystać z dobrych pomysłów

Od 7 do 9 czerwca, na zaproszenie LGD Dunajec-Biała, w Końskich koło Zakliczyna przebywała 15 osobowa grupa członków LGD Rozwój Ziemi Lubaczowskiej. Pobyt gości miał charakter szkoleniowo-poglądowy, a jego celem było poznanie metod działania i planów, jakie ma przed sobą LGD Dunajec-Biała.

Druga już w krótkim okresie grupa gości przyjechała do Zakliczyna, by poznać pomysły i projekty Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała. **Jan Gancarz**, prezes LGD „Rozwój ziemi lubaczowskiej” z Janem Czają spotkał się w Krakowie na szkoleniu z zakresu tworzenia i promocji produktu lokalnego. Już wtedy pojawił się zamiar skorzystania z doświadczeń Małopolski. Goście to przedstawiciele młodej, niedawno utworzonej grupy, która zainteresowana jest głównie projektami turystycznymi i produktem lokalnym. Pobyt w gospodarstwach agroturystycznych stanowił pierwszy kontakt z dorobkiem LGD Dunajec-Biała, poszerzony w trakcie pobytu o wycieczki przybliżające projekty powstałe na terenie działania grup regionu tarnowskiego i małopolskiego. Z prezesem lubaczowskiego LGD przyjechały głównie członkinie Kół Gospodyń Wiejskich oraz reprezentanci nielicznych na tamtym terenie gospodarstw agroturystycznych. - *Próbuję to*

jakoś ogarnąć, choć prawdę mówiąc na razie jestem kompletnie zielony – przyznaje prezes Gancarz. – Znam co prawda dokładnie wszystkie swoje gminy i mam z nimi dobre kontakty co oczywiście pomaga, ale to, co zobaczyłem w Zakliczynie mnie zaszokowało i ogromnie zaimponowało. Cieszę się, że możemy zobaczyć co tu mają, a co więcej, dowiedzieć się jak do tego doszli i co planują dalej.

Na terenie działania lubaczowskiej LGD, w przeciwieństwie do Dunajca-Białej, agroturystyka jest rozwinięta bardzo słabo. Działania grupy skupiają się przede wszystkim wokół bardzo prężnie funkcjonujących Kół Gospodyń Wiejskich, które z kolei w regionie tarnowskim są coraz rzadziej spotykane. W lubaczowskiej grupie na 29 sołectwa jest 18 Kół Gospodyń Wiejskich. Jest się więc na

czym oprzeć. Mają swoje zespoły, spisują piosenki i przyśpiewki, pieką i gotują, haftują. Co więcej, garną się do nich młode i bardzo młode dziewczyny. Ale też widzą, że ktoś to docenia i szanuje. - *Myszę, że nawet gdyby połowa z nich zrezygnowała, to i tak połowa będzie stanowić ten nowy narybek – cieszy się prezes.*

Teraz grupa lubaczowska stara się wprowadzić w życie możliwość kupowania bezpośrednio od rolnika. - *Widzimy, że nawet do takiego*

małego miasteczka jak Lubaczów gdy przyjeżdża rolnik ze swoim chlebem, serem, masłem czy jajkami, sprzedaje wszystko w ciągu kilku minut osobom, które wcześniej złożyły zamówienia. „Normalny” klient nie ma szans na zrobienie zakupów, takie jest zapotrzebowanie.

Dlatego lubaczowska LGD postanowiła zorganizować na początek w innych sklepach kąciki i stoiska z własnymi, tradycyjnymi wyrobami. Poza tym, z tradycyjnym jadłem pojawia się LGD na organizowanym od lat Festiwalu Kultur, a w ubiegłym roku, dzięki dofinansowaniu udało się zorganizować po raz pierwszy Festiwal Kresowego Jadła. I na bazie m.in. tych imprez, tworzy się powoli marka jadal kresowego, przyrządzanego według starych, tradycyjnych receptur.

Promocja w Pszczynie

Lokalna Grupa Działania promowała się 20 czerwca podczas VIII Wielkiego Pikniku – Regiony Europy i Świata. Pszczyńska impreza jest wspaniałą okazją do prezentacji możliwości gospodarczych oraz atrakcji kulturalnych i turystycznych lokalnych społeczności.

W niedzielę 20 czerwca w pszczyńskim parku zamkowym odbył się VIII Wielki Piknik – Regiony Europy i Świata. Na dużej scenie wystąpili m.in. **Marcin Daniec**, słoweński zespół Terafolk oraz **Ewelina Flinta**, natomiast na małej scenie prezentowały się zespoły folklorystyczne i studenckie.

Organizatorami imprezy byli: Konsulat Republiki Słowenii w Mysłowicach, Urząd Miejski w Pszczynie, Telewizja Katowice oraz AKP „IRBA” Sp. z o.o.

Celem pszczyńskich pikników, jest m.in. integracja różnych środowisk w duchu zjednoczonej Europy. To również okazja do promocji i prezentacji dorobku lokalnych społeczności. Stąd obecność w Pszczynie 20 czerwca przedstawicieli Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała.

Zapraszamy na imprezę do Tarnowa

W ostatni weekend sierpnia zaplanowano zorganizowanie w Tarnowie imprezy plenerowej, która ma być okazją do promocji produktów lokalnych i prezentacji kultury ludowej.

Grupa producentów Lokalnej Grupy Działania Dunajec-Biała planuje zorganizowanie w ostatni weekend sierpnia imprezy plenerowej dla mieszkańców Tarnowa, zatytułowanej „Od rolnika bez pośrednika”.

Impreza ma być jedną wielką promocją produktów rolnych i leśnych, a także gotowych wyrobów w postaci miodów, konfitur, nalewek, soków, serów. W programie zaplanowano również prezentację kultury ludowej – występy zespołów ludowych, pokazy ginących zawodów, swoje umiejętności zaprezentują także koronczarki, rzeźbiarze ludowi i stolarze. A wszystko to przy prawdziwym ognisku z nabitą na patyk kielbasą.

Osoba do kontaktu: Barbara Zych, tel. 603 995 610
mail: barbarazy6@wp.pl

LEADER – Współpraca na rzecz rozwoju

LEADER to inicjatywa wspólnotowa skierowana do obszarów wiejskich Unii Europejskiej. Jej nazwa to skrót francuskiego terminu projektu Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (Powiązania między działaniami na rzecz rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich). Na terenie Unii Europejskiej działa od 1991 roku.

Program LEADER ma skłaniać społeczności wiejskie do współpracy na rzecz swojego regionu. To program eksperymentalny, gdyż jego zadaniem jest wypracowywanie nowych i nietypowych metod rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb społeczności wiejskich. Dotyczy to głównie tworzenia miejsc pracy w sektorze pozarolniczym, rewitalizacji regionów wiejskich, międzynarodowej współpracy obszarów wiejskich, wdrażania nowych technologii i know-how. Celem inicjatywy jest budowanie lokalnych powiązań pomiędzy przedstawicielami samorządów lokalnych, organizacji społecznych, gospodarczych, pozarządowych. Na terenie UE działa od 1991 roku, w latach 1991 - 1994 jako LEADER I, w latach 1994 - 1999 jako LEADER II, w latach 2000 - 2006 jako LEADER+. Inicjatywa LEADER realizowana jest w oparciu o założenia polityki strukturalnej oraz Wspólnej Polityki Rolnej. W ramach programu wsparcie finansowe otrzymują Lokalne Grupy Działania (LGD). Są to partnerstwa, w których skład wchodzi przedstawiciele różnych sektorów i grup interesów na danym obszarze. Każda z LGD swoim zasięgiem musi obejmować terytorium na którym zamieszkuje od 10 do 100 tysięcy mieszkańców i na którym gęstość zaludnienia nie przekracza 120 osób/km². W każdej LGD muszą być reprezentowane trzy sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy. Partnerstwa te tworzone są oddolnie przez mieszkańców danego obszaru, nie są one narzucone przez władzę. Zgodnie z założeniami partnerzy gospodarczy i społeczni - przedstawiciele przedsiębiorców i organizacji społecznych działających na danym terenie - dysponują co najmniej połową głosów

w ciele decyzyjnym grupy. Duży nacisk kładzie się także na udział kobiet i młodzieży do 25 roku życia w pracach LGD.

Lokalna Grupa Działania opracowuje lokalną strategię rozwoju, która stanowi długoterminowy plan rozwoju danego obszaru. Każda strategia musi uwzględniać cechy charakterystyczne dla terenu, dla którego jest opracowywana oraz potrzeby jego mieszkańców. Każda strategia jest także skoncentrowana wokół jednego z czterech tematów określonych przez Komisję Europejską - najlepsze wykorzystanie zasobów naturalnych, w tym waloryzacja miejsc, poprawa jakości życia na obszarach wiejskich, zwiększenie wartości produktów lokalnych, zwłaszcza poprzez ułatwianie dostępu do rynków dla małych jednostek produkcyjnych poprzez działania kolektywne, wykorzystywanie nowego know-how i nowych technologii do zwiększenia konkurencyjności produktów i usług na obszarach wiejskich.

Program przewiduje finansowanie jedynie małych projektów, takich jak budowa świetlicy wiejskiej, uruchomienie lokalnego radia, czy promocja turystycznych walorów regionu. Pieniądze na realizację projektów pochodzą z Sekcji Orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Oprócz tego inicjatywę tę wspierają składki państwowe i prywatne.

W latach 2000-2006 na terenie Unii Europejskiej realizowana była trzecia edycja tej inicjatywy pod nazwą LEADER+.

Dalsze funkcjonowanie inicjatywy LEADER Unia Europejska powiązała z nową

polityką rozwoju obszarów wiejskich, która weszła w życie w 2007 roku. Polityka ta opierać się będzie na trzech głównych celach i odpowiadającym im osiach priorytetowych.

Rozporządzenie Rady UE z 20 września 2005 roku w sprawie rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wprowadza czwartą oś, nazwaną osią LEADER, która uzupełnia działania prowadzone w ramach trzech pozostałych. Nie jest ona prowadzona oddzielnie, lecz stanowi element każdej z osi. Rada UE uznała, że inicjatywa LEADER osiągnęła poziom, w którym może zostać wdrażana w szerszym niż do tej pory zakresie, w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich. W tym celu zdefiniowano podejście typu LEADER (siedem cech LEADER-a), oraz Lokalne Grupy Działania. W art. 64 Rozporządzenia stwierdzono, że środki przewidziane w ramach czwartej osi, przeznaczone będą na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, wdrażanie projektów współpracy, funkcjonowanie lokalnej grupy działania.

Za jeden z głównych atutów programu uznano działanie oddolne. Dlatego też w ramach osi LEADER rozwijane są partnerstwa publiczne i prywatne, przewidziane jest także wsparcie dla tworzenia sieci i współpracy między grupami. Tak jak miało to miejsce w poprzednich edycjach, wybór priorytetów i działań będzie należał do państw członkowskich. W nowym okresie, oś czwarta finansowana jest z powstałego w 2007 roku Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Oliwia Tańska

WIZYTA DZIENNIKARZY „STUDY PRESS” CZERWIEC 2010

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach działań „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”,
„Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętych PROW oś 4 Leader 2007-2013